

BAIN, K. (2014). *Lo que hacen los mejores alumnos de Universidad*. Traducció: O. Barberà. PUV. València. 287 pàgs.

DOI: 10.7203/anuari.psicologia.18.1.203

L'obra que recensionem tot seguit, a les pàgines de l'ANUARI, és el segon èxit editorial rotund del professor Bain –l'anterior, també editada pel Servei de Publicacions de la Universitat de València, fou *Lo que hacen los mejores profesores universitarios*–. Ken Bain ha promogut la impartició de programes per a l'excel·lència docent, a les universitats nord-americanes de Vanderbilt, Northwestern o Nova York i ara presideix el *Best Teachers Institut*.

En aquesta obra –que rebé el premi del 2012 *Virginia and Warren Stone* de la *Harvard University*, al llibre més significat sobre educació i societat– es recullen tot un seguit d'històries reals d'una munió d'alumnes d'arreu dels EEUU que, tot i el seu origen humil i els entrebancs que trobaren pel camí, resultaren uns estudiants exitosos i no només a la pròpia Universitat, sinó –segurament més important i definitiu– en el decurs de la seua vida.

Ja al pròleg, el professor de la UVEG, Dino Salinas, anuncia l'objectiu de l'obra: «... *profundizar en las prácticas, formas de ver el mundo –y dentro de él la propia Universidad–, hábitos mentales y maneras de aprender, individualmente y en colaboración ... de jóvenes estudiantes universitarios que decidieron asumir el control y la responsabilidad de su propia formación...*» (p. 12). I rebla –amb al·lusió a la seua publicació anterior de *Lo que hacen los mejores profesores...*–: «... *enseñar y aprender es una actividad compartida, asombrosa y con grandes dosis de creatividad, que tiene que ver con la vida...*» (Íb., 13).

Així ja al cap. I, Bain, dedicat a les «Arrel de l'èxit», defensa que «... *las persona creativas ... fueron a la Universidad y salieron de esa experiencia, como hombres y mujeres dinámicos e innovadores, que cambiaron el mundo en el que vivían...*» (Íb., 19) i es canviaren a ells mateixos, afegiríem nosaltres. No s'està d'abordar «... *el sinsentido en el que pueden llegar a convertirse las calificaciones...*» (Íb., 22), perquè del què es tracta –afegeix– és «... *de promover un aprendizaje profundo, apasionado, dichoso i creativo...*» (Íb., 25). Quasi res!

Segueix encoratjant els alumnes «...*debéis explorar, probar, cuestionar, relacionar, hacer caso omiso al fracaso y perseverar...*» (Íb., 29). I ens emplaça als psicòlegs: «...*el poder de lo que los psicólogos denominan 'motivación intrínseca' ... procede del fondo de uno mismo...*» (Íb., 34). Estudiants als que classifica (Íb., 51) en tres grans grups:

1. Els «superficials», que intenten memoritzar els ensenyaments i prou.
2. Els «estratègics», que s'accontenten en aconseguir bones notes i
3. Els «profunds» que esbrinen el significat dels conceptes, passen a la seua aplicació i recerquen les implicacions, fonaments i evidències a favor de l'obtenció d'unes conclusions creïbles.

Avisa, en línia declaradament piagetiana que «... *el lenguaje transforma nuestro pensamiento...*». I segueix, inspirant-se en Noam Chomsky, que «... *poseemos una enorme capacidad para transformar el mundo y a nosotros mismos, simplemente cambiando el lenguaje...*» (Íb., 92). I no descarta la presència del bon humor, doncs –i ens interpel·la novament als psicòlegs– «... *los psicólogos han descubierto que una buena disposición puede darle la vuelta a cualquier cosa y que la risa –y quizás el placer que llega con ella– prepara al cerebro para resolver problemas complejos...*» (Íb., 101).

També defensa un fet reiteradament constatat pels investigadors¹ i és que «*las mujeres que habían reafirmado sus principios personales rindieron por encima de todos los demás, incluidos los hombres...*» (Íb., 107). I no s'oblida del fracàs –«... *todos fracasamos en algún punto...*» o circumstància, afegiríem nosaltres–. I rebla «... *las personas ... aprenden a reconocer sus fallos, incluso a aceptarlos, a analizarlos y a aprender de ellos...*» (Íb., 118).

La resta del llibre l'ocupa una llarga sèrie de biografies d'estudiants –bona part d'ells, dones–, on ens descriu l'itinerari vital en què discorre –de vegades tràgicament– la seua existència –acadèmica i vital–, amb final favorable. Doncs la felicitat assolida per cadascun d'ells i elles ho és de manera compartida i sempre extensiva als del seu entorn.

Y conclou, referint-se directament i personalment al lector: «... *tú también podràs florecer como un individuo curioso, creativo y que razona críticamente*» (Íb., 276), una gran veritat i no d'aplicació estricta a l'alumnat: el professorat no hauria de perdre l'oportunitat d'aplicar-se-ho. Com bona part dels suggeriments del llibre de Ken Bain. Tant de bo!

MARC A. ADELL I CUEVA
Pedagog i psicòleg

Data de recepció: 01-09-2017
Data d'acceptació: 01-10-2017

1. La nòmina d'investigadors i investigacions al respecte és llarga i reiterada i tots conclouen que les xiques són més bones estudiants que no els xics i, per tant, aconsegueixen millors notes. I això en tots els nivells, des d'infantil als estudis superiors i per tot arreu. Vid. Marc Ant. Adell (2006): *Estrategias para mejorar el rendimiento académico de los adolescentes*. Madrid. Pirámide.